כְּמָנַנְדָּנָא – כאדם המלקה ברצועה למי שנתחייב מלקות שמתחיל להכות בכתפיים ומכה והולך למטה, כך כשהוא מזה היה מזה אחת למטה מהשניה בשורה. תָּנָא, כְּשֶׁהוּא מַזֶּה את הדם של הפר והשעיר, אֵינוֹ מַזֶּה עַל הַכַּפּוֹרֶת – על גג הכפורת, אֶלָּא כְּנֶגֶד עוֹבְיָהּ שֶׁל כַּפּוֹרֶת – היינו כנגד צדה של הכפורת, ולא היו הדמים נוגעים כלל בכפורת אלא נופלות לארץ. וההבדל בין ההזאה שעל הכפורת להזאה שלפני הכפורת הוא, שכְּשֶׁהוּא מַזֶּה ההזאה אחת לְמַעְלָה על הכפורת היה מְצַדֵּד – מסובב את גב יָדוֹ לְמַטָּה ומזה את הדם כלפי מעלה והיה עולה למעלה מן הכפורת ונופל לארץ, וּכְשֶׁהוּא מַזֶּה שבע לְמַטָּה לפני הכפורת, היה מְצַדֵּד את גב יָדוֹ לְמַעְלָה ומזה כלפי מטה ומתחיל ממול פני הכפורת ומזה שבע הזאות אחת למטה מהשניה.

מבררת הגמרא: מָנָא הָנֵי מִילֵּי – מהיכן יודעים דין זה שכשהיו מזים אחת למעלה בפר ובשעיר לא היו מזים על גג הכפורת ממש. מבארת הגמרא: אָמַר רַב אַחָא בַּר יַעֲקֹב, אָמַר רַבִּי זֵירָא, אָמַר קְרָא, (ויקרא טז טו) וְשָׁחַט אֶת שְׂעִיר הַחַטָּאת וגו' וְהִזָּה אוֹתוֹ עַל הַכַּפֹּרֶת וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת, וכך נדרש, לֹא יֹאמַר הכתוב הזאות לְמַטָּה בְּשָׁעִיר דהיינו וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת, דְּלֹא צָרִיךְ לכותבו, דְּנָמַר – שניתן ללמדו מִמַּטָּה דְּפַר, שהרי בהזאת דם השעיר לא פירשה התורה מנין ההזאות, ולהלן למדים מניינם בהיקש מפר, שכתוב בו וְלִפְנֵי הַכִּפֹּרֶת יִזֶּה שֶׁבַע פְּעָמִים מִן הַדָּם בְּאֶצְבָּעוֹ ולמדים גם על ההזאות של שעיר שהיו שבע הזאות, ומאחר והוקש שעיר לפר כדי ללמוד מהזאות למטה של פר, לָמָּה נֶאֱמַר כלל הזאות למטה אצל שעיר, והלא כשם שלמדים את מנין ההזאות מפר, כך אפשר ללמוד על גוף ההזאה שצריך להזות מדם השעיר למטה. אלא יש ללמוד ממה שהתורה כתבה הזאה למטה בשעיר בכדי לְאַקּוֹשֵׁי 'עַל' – מה שכתוב 'על הכפורת' לְ'לִפְנֵי' – למה שכתוב 'לפני הכפורת', מַה 'לִפְנֵי' הכפורת דְּלָאו עַל – שלא היה נוגע בכפורת עצמה, ש'לפני' משמע על הארץ, אַף 'עַל' – מה שכתוב 'על הכפורת' דְּלָאו עַל ממש, שלא היה מזה על גג הכפורת ממש.

מקשה הגמרא: אַדְּרַבָּה, נלמד להיפך, לֹא יֹאמַר לְמַעְלָה בְּפַר את הכתוב וְהִזָּה וגו' עַל פְּנֵי הַכִּפֹּרֶת דְּלֹא צָרִיךְ, דְּנָמַר מִמַּעְלָה דְּשָׁעִיר, שהרי לא כתבה תורה מנין בהזאה למעלה של פר, ולמדים להלן מהזאת השעיר למעלה שכתוב בו 'והזה אותו' שמשמע הזאה אחת, ואם כן לָמָּה נֶאֱמַר כלל ההזאה של פר למעלה, הרי אפשר ללמוד גם את עיקר ההזאה למעלה משעיר. ועל כרחך שבא לְאַקּוֹשֵׁי 'לִפְנֵי' הכפורת שנאמר למטה לְ'עַל' הכפורת שנאמר למעלה, מָה 'עַל' עַל מַמָּשׁ, שצריך שיגע על הכפורת אַף 'לִפְנֵי' עַל מַמָּשׁ וצריך שיגע בעביה של כפורת. ואם כן עדיין קשה מנין שההזאה לא היתה נוגעת ממש בכפורת.

דוחה הגמרא: הַאי מַאי – ומה קושיא היא זו, אִי אָמְרַתְּ בְּשִׁלְמָא לְמַטָּה דְּשָׁעִיר נכתב בכדי לְאַקּוֹשֵׁי 'על' ל'לפני' וללמדנו שאף 'על' אינו נוגע בכפורת ממש. אפשר לבאר שלְמַעְלָה דְּפַר שהקשינו 'לא יאמר למעלה בפר', מִיבָּעֵי לֵיהּ – צריך לדרשה לְבַרְתָּנָא דְּבֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב, דְּתָנָא דְּבֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב, נאמר בתורה 'על פְּנֵי הַכִּפֹּרֶת קֶדֶם', וְזֶה בְּנָה אָב שִׁכְלוֹל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר 'פְּנֵי' אֵינוֹ אֶלָּא קֶדֶם – לצד מזרח, ובכך כל הפסוק נדרש ואינו מיותר. אֶלָּא אִי אָמְרַתְּ לְמַעְלָה דְּפַר לְאַקּוֹשֵׁי ולומר שאף 'לפני הכפורת' הכוונה שיגע ממש, אם כן לְמַטָּה דְּשָׁעִיר לְמַאי אָתְיָא, הרי אפשר ללמדו מפר. ועל כרחך שמקישים 'על' ל'לפני' שאינו נוגע ממש.

תָּנוּ רַבָּנָן, נאמר בפסוק לגבי דם השעיר 'וְהִזָּה אוֹתוֹ עַל הַכַּפֹּרֶת וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת', לְמִדְנוּ מפסוק זה לְמַטָּה מזה בְּשָׁעִיר, אַחַת – שלשון 'אותו' משמע אחד, אבל לְמַטָּה בְּשָׁעִיר אֵינִי יוֹדֵעַ כַּמָּה הזאות, שלא כתבה תורה מנין בהזאותיו. מבארת הברייתא: חֲרִינִי דָּן, נֶאֱמְרוּ דָּמִים לְמַטָּה בְּפַר, 'ולפני הכפורת יזה שבע פעמים', וְנֶאֱמְרוּ דָּמִים לְמַטָּה בְּשָׁעִיר, 'ולפני הכפורת', מַה לְּמַטָּה בְּפַר שֶׁבַע, אַף לְמַטָּה בְּשָׁעִיר שֶׁבַע, אוֹ כְּלָךְ לְדָרְכָּךְ זוֹ ללמוד באופן אחר, נֶאֱמְרוּ דָּמִים לְמַעְלָה בְּשָׁעִיר 'והזה אותו על הכפורת', וְנֶאֱמְרוּ דָּמִים לְמַטָּה בְּשָׁעִיר 'ולפני הכפורת', מַה לְּמַעְלָה בַּשָּׁעִיר אַחַת, שכן משמע הלשון 'אותו', אַף לְמַטָּה בַּשָּׁעִיר אַחַת, ולפי זה בהזאה של שעיר, בין למעלה ובין למטה היתה הזאה אחת.

רוצה הגמרא לפשוט: נֹרְאֶה לְמִי דּוֹמֶה – באיזה דרך ראוי ללמוד, דָּנִין מַטָּה של שעיר מִמַּטָּה של פר שהיו שבע הזאות, וְאֵין דָּנִין מַטָּה של שעיר מִלְּמַעְלָה של שעיר שהיתה הזאה אחת. דוחה הגמרא: אַדְּרַבָּה, דָּנִין גּוּפוֹ מִגּוּפוֹ – שעיר משעיר ונלמד הזאות של מטה מלמעלה, וְאֵין דָּנִין גּוּפוֹ מֵעַלְמָא – שעיר מפר. אלא תַּלְמוּד לוֹמַר, 'וְעָשָׂה אֶת דָּמוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְדַם הַפָּר' שֶׁאֵין תַּלְמוּד לוֹמַר 'כַּאֲשֶׁר עָשָׂה', שהרי כל הדברים הכתובים בפר כתובים מפורש בשעיר, וּמַה תַּלְמוּד לוֹמַר 'כַּאֲשֶׁר עָשָׂה', ללמדנו שֶׁיִּהְיוּ כָּל עֲשִׂיּוֹתָיו של שעיר ופר שָׁוֹות, וּכְשֵׁם שֶׁלְּמַטָּה בְּפַר שֶׁבַע כָּךְ לְמַטָּה בַּשָּׁעִיר שֶׁבַע.

לָמַדְנוּ כַּמָּה הזאות לְמַטָּה בַּפָּר וּבַשָּׁעִיר שֶׁבַע. אבל ההזאות לְמַעְלָה בַּפָּר, אֵינִי יוֹדֵעַ כַּמָּה, שהרי כתבה תורה 'וְהִזָּה בְּאֶצְבָּעוֹ עַל פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת' ולא כתבה מנין, וַהֲרִינִי דָּן, נֶאֱמְרוּ דָּמִים לְמַעְלָה בְּשָׁעִיר 'והזה אותו על הכפורת', וְנֶאֱמְרוּ דָּמִים לְמַעְלָה בַּפָּר 'על פני הכפורת קדמה', מַה לְּמַעְלָה בְּשָׁעִיר אַחַת, שכן משמעות תיבת 'אותו', אַף לְמַעְלָה בְּפַר אַחַת. אוֹ כְּלָךְ לְדָרְכָּךְ זוֹ לפרש ההיקש באופן אחר, נֶאֱמְרוּ דָּמִים לְמַטָּה בְּפַר 'ולפני הכפורת יזה שבע פעמים', וְנֶאֱמְרוּ דָּמִים לְמַעְלָה בַּפָּר, מַה לְּמַטָּה בְּפַר שֶׁבַע אַף לְמַעְלָה בַּפָּר שֶׁבַע.

רוצה הגמרא לפשוט: נֹרְאֶה לְמִי דּוֹמֶה, דָּנִין מַעְלָה של פר מִמַּעְלָה של שעיר שהיתה הזאה אחת, וְאֵין דָּנִין מַעְלָה של פר מִמַּטָּה של פר שהיו שבע הזאות. דוחה הגמרא: אַדְּרַבָּה, דָּנִין גּוּפוֹ מִגּוּפוֹ – פר מפר וְאֵין דָּנִין גּוּפוֹ מֵעַלְמָא – פר משעיר. אלא תַּלְמוּד לוֹמַר, 'וְעָשָׂה אֶת דָּמוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה' שֶׁאֵין תַּלְמוּד לוֹמַר 'כַּאֲשֶׁר עָשָׂה', וּמַה תַּלְמוּד לוֹמַר 'כַּאֲשֶׁר עָשָׂה' שֶׁיִּהְיוּ כָּל עֲשִׂיּוֹתָיו שָׁוות, וּכְשֵׁם שֶׁלְּמַטָּה בְּפַר שֶׁבַע כָּךְ לְמַטָּה בַּשָּׁעִיר שֶׁבַע, וּכְשֵׁם שֶׁלְּמַעְלָה בַּשָּׁעִיר אַחַת כָּךְ לְמַעְלָה בְּפַר אַחַת.

שנינו במשנה: וכך היה מונה אַחַת, אַחַת וְאַחַת, אַחַת וּשְׁתַּיִם, אַחַת וּשְׁלֹשׁ, אַחַת וְאַרְבַּע, אַחַת וְחָמֵשׁ, אַחַת וְשֵׁשׁ, אַחַת וְשֶׁבַע, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר, שהיה מונה קודם את הכלל ואחר כך את הפרט. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אַחַת, אַחַת וְאַחַת, שְׁתַּיִם וְאַחַת, שָׁלֹשׁ וְאַחַת, אַרְבַּע וְאַחַת, חָמֵשׁ וְאַחַת, שֵׁשׁ וְאַחַת, שֶׁבַע וְאַחַת. שהיה מונה קודם את הפרט, כלומר את המנין שמפרט והולך, ואחר כך את הכלל. מבארת הגמרא: וְלֹא פְלִיגִי, מַר בְּרֵי אַתְרֵיהּ – במקומו של רבי מאיר היו מונים קודם את הכלל ואחר כך את הפרט בגון עשרים ואחת, עשרים ושתים, וכמו כן בהזאות סובר הוא שהיה מונה את הכלל שאינו הולך ופורט, שהוא 'אחת' והוא ההזאה שלמעלה, ואחר כך את הפרט שמונה ומפרט שתים, ושלש וכו', וּמַר בְּרֵי אַתְרֵיהּ – ובמקומו של רבי יהודה היו מונין את הפרט תחילה בגון שנים ועשרים.

מדייקת הגמרא: דְּכוּלֵּי עָלְמָא – בין רבי מאיר ובין רבי יהודה, מֵיהַת הַזְּאָה רִאשׁוֹנָה שלמעלה צְרִיכָה מָנְיָן – להימנות עִם כָּל אַחַת וְאַחַת שבהזאות שלמטה. מבארת הגמרא: מַאי טַעְמָא, רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, שֶׁלֹּא יְטַעֶה בַּהַזָּאוֹת שלמטה, לכך אמרו שימנה בהזאות שלמטה גם את ההזאה שלמעלה ויהיה לו זמן בינתיים לתת לבו למנין ההזאות. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, משום דְּאָמַר קְרָא 'וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת יִזֶּה', שֶׁאֵין תַּלְמוּד לוֹמַר 'יִזֶּה', שהרי כתוב קודם לכן 'והזה באצבעו', וּמַה תַּלְמוּד לוֹמַר 'יִזֶּה', לִימֵּד עַל הַזְּאָה רִאשׁוֹנָה שֶׁצְּרִיכָה מָנְיָן עִם כָּל אַחַת וְאַחַת.

מבארת הגמרא: מַאי בֵּינַיְיהוּ – מה הבדל יש בין הטעמים, אִיבָּא בֵּינַיְיהוּ, דְּלֹא מָנָה וְלֹא טָעָה, לטעם שלא יטעה בהזאות שלמטה, כיון שלא טעה הזאתו כשירה, אך אם נלמד כן מהפסוק, אם לא מנה לא יצא, מכיון שנאמר בפסוק 'חוקה', הוא לעכב.

שנינו במשנה: יָצָא וְהִנִּיחוֹ עַל כַּן הַיְּהֵכָל שֶׁבַּהֵיכָל, רבי יהודה אומר לא היה שם אלא כן אחד בלבד. תָּנֵי חָתָם, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, לֹא הָיוּ שׁוֹפָרוֹת – תיבות שעשויות כשופר, לשים בהם מעות לְקִינֵּי חוֹבָה – לאדם שמחויב להביא קן [תורים או בני יונה] למקדש, כגון זב או זבה ויולדת וכדו'. אך למתנדב מעות לקיני נדבה היה שופר

המשך בעמוד קצז

שבו היה נותן המעות, והיו הכהנים קונים בהם הקינין ומקריבין אותם. והטעם שלא היה כן, **מִפְּנֵי הַתַּעֲרוֹבוֹת. מבארת הגמרא: מַאי מִפְּנֵי הַתַּעֲרוֹבוֹת, אָמַר רַב יוֹסֵף, מִפְּנֵי תַּעֲרוֹבֶת** – שמא יתחלף שופר החוֹבָה בִּנְדָבָה, ויקח הכהן ממעות שופר החובה ויקנה בהם לנדבה, או יקנה קרבן חובה ממעות נדבה, ויפסל הקרבן, שכן חילוק יש בין חובה לנדבה, שחובה יש בה אחת חטאת ואחת עולה, ואילו נדבה שניהם עולה.

מקשה הגמרא: **אָמַר** לֵיהּ **אַבָּיֵי, וְנַעֲבִיד תְּרֵי** שופרות **וְנִכְתְּבוֹ עֲלַיְיהוּ** הֵי שופר דְּחוֹבָה וְהֵי שופר דִּנְדָבָה וכך לא יטעו. מתרצת הגמרא: **רַבִּי יְהוּדָה**

לֵית לֵיהּ כְּתִיבָה – לדעתו אי אפשר לסמוך על הכתיבה, שמא לפעמים לא יעיין במה שכתב.

מביאה הגמרא ראיה שכך דעת רבי יהודה: דְּתָנַן במשנתינו, כשהיה יוצא מלהזוות, היה מניח את המזרק על הכן שבהיכל, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שלא כדעת תנא קמא שהיו שני כנים שעל אחד הניח את המזרק עם דם הפר, ועל השני את המזרק של דם השעיר, אלא לֹא הָיָה שָׁם אֶלָּא כַּן אֶחָד כְּלִבְדּוֹ. מבארת הגמרא, תֵּרֵי מַאי מַעֲמָא לֹא – מדוע לא היו שני כנים, על כרחך מִשּׁוּם דְּמַחֲלְפֵי, שאם יניח המזרק עם דם הפר על כן אחד והמזרק עם דם השעיר על כן שני, חוששים שמא בשירצה ליטלם יקדים ליטול את המזרק עם דם השעיר תחילה ונמצא שלא נעשה כסדר, שהרי בהזאות בפנים קדם דם הפר לדם השעיר. ולכך סובר שעשו רק כן אחד שלא יוכל להניח את המזרק עם דם השעיר עד שלא יטול את המזרק עם דם הפר. וקשה, וְנַעֲבִיד תְּרֵי – שתי כנים, וְלִיכְתּוֹב עֲלֵיהוּ חֵי דְּפַר וְחֵי דְּשָׂעִיר, וכך לא יבוא לטעות ליטול תחילה את דם השעיר, אֶלָּא מוכח שלְרַבִּי יְהוּדָה לֵית לֵיהּ כְּתִיבָה לסמוך על כך.

מקשה הגמרא: מֵיתִיבִי, שנינו במסכת שקלים, שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שׁוּפָרוֹת הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ שבהם היו נותנים את המעות, וְהָיָה כָּתוּב עֲלֵיהֶן, על שופר אחד תְּקָלִין חֲדַתִּין, וְעל שופר שני תְּקָלִין עַתִּיקִין, וְעל שלישי קִינִּין, וְעל רביעי גּוֹזְלֵי עוֹלָה, וְעל חמישי עֵצִים, שהמתנדב עצים היה מביא מעות של דמי שני גזירים והיה נותן המעות בקופה זו, וְעל שישי לְבוֹנָה, שהמתנדב לבונה היה נותן המעות בקופה זו והיו קונים בהן לבונה ומקטירים אותה על מזבח החיצון, וְעל שביעי זָהָב לְכַפּוֹרֶת, שהמתנדב זהב לכלי שרת היה נותן המעות בקופה זו והיו קונים בהם מזרקות. וְשִׁשָּׁה שופרות שהיה כתוב עליהם לִנְדָבָה, שהיו לוקחים את הדמים של כל הבהמות שנאמר בהם הדין שירעו עד שיפול בהם מום ואחר כך ימכרו ויפלו דמיהם לנדבה, ונותנים בקופה זו והיו קונים בהם בהמות לקיץ המזבח.

מבארת המשנה: תְּקָלִין חֲדַתִּין – שקלים חדשים, פירושו, אֵלּוּ שְׁקָלִים שֶׁל כָּל שָׁנָה וְשָׁנָה, שהיו מביאים במשך השנה אלו שלא הביאו באחד באדר את שקליהם וכשהביאו היו נותנים אותם בקופה זו. תְּקָלִין עַתִּיקִין – שקלים ישנים, פירושו, מִי שֶׁלֹּא שָׁקַל אַשְׁתָּקַד – בשנה שעברה יִשְׁקוֹל לַשָּׁנָה הַבָּאָה את שקלו שלא תרם בשנה שעברה, והיה נותן מעות אלו בשופר זה, ומעות אלו היו הולכים לשיירי הלשכה שמהם היו בונים את חומת העיר ומגדלותיה. קִינִּין, הֵן תּוֹרִין – יונים גדולים, שהמתנדב תורים, היה נותן את המעות בשופר של הקינים, גּוֹזְלֵי עוֹלָה, הֵן בְּנֵי יוֹנָה, שהמתנדב בני יונה היה נותן את המעות בקופה זו, מפני שבני יונה הם קטנים וגוזל משמע קטן, והמתנדב בני יונה והביא תורים וכן להיפך לא יצא ידי חובתו. וְכוּלָּן – כל העופות האלו היו קריבים עוֹלוֹת, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה, ולשיטתו שלא היו שופרות לקיני חובה. אך לדעת רבנן הסוברים שהיו שופרות לקיני חובה היו נותנים את מעות קיני החובה בשופר שהיה כתוב עליו קינין. ומעות נדבה היו נותנים בשופר שהיה כתוב עליו גוזלי עולה. וממה שאמרו 'והיה כתוב עליהם' למדנו שאף לרבי יהודה יש לסמוך על הכתיבה כדי שלא יטעו, וקשה, איך ביארה הגמרא שטעמו של רבי יהודה שלא היו שופרות לקיני חובה שמא יטעו, והרי אפשר לכתוב וכך לא יטעו.

מתרצת הגמרא: כִּי אָתָא רַב דִּימִי אָמַר, אָמְרֵי בְּמַעֲרָבָא – בארץ ישראל אמרו, שאין טעמו של רבי יהודה שמא יטעו, משום שלזאת היתה מועילה כתיבה, אלא טעמו הוא, גְּזֵירָה מִשּׁוּם חֲטָאת שֶׁמָּתוּ בְּעָלֶיהָ, שדינה שאסור להקריבה, ואם היה שופר לקיני חובה ואחד מהבעלים היה מת, שוב אי אפשר היה להקריב חטאת ממעות אלו כיון שמעותיו של המת מעורבות עם שאר המעות, וזה כוונת רבי יהודה שלא היו שופרות לקיני חובה 'מפני התערובת' שמא ימות אחד מחייבי החטאת.

מקשה הגמרא: וּמִי חַיְישַׁנְן שמא ימות אחד מהחייבים חטאת שהניח את מעותיו בשופר זו, וְהָתְנַן (גיטין כח.), חַשּׁוֹלֵחַ חֲטָאתוֹ מִמְּדִינַת הַיָּם להקריבה במקדש, מַקְרִיבִין אוֹתָהּ בָּחֻזְקַת שֶׁהוּא קַיָּם, ואין חוששים שמא מת ונמצא שהיא חטאת שמתו בעליה. מתרצת הגמרא: אֶלָּא מִשּׁוּם חֲטָאת שֶׁמָּתוּ בְּעָלֶיהָ וַדַּאי, שהחשש הוא שנדע בבירור שמת אחד מנותני המעות, וכיון שכל המעות מעורבים יחד בתוך הקופה, יֵאסרו להקריב מהם קרבנות חטאת, משום שמעורב בהם בודאי מעות של חטאת שמתו בעליה.

מקשה הגמרא: וְנִבְרוֹר אַרְבָּעָה זוּזֵי שהם דמי עוף אחד, וְנִשְׁדֵּי [–ונזרוק] בְּמַיָּא ונאמר שנתברר בכך שהמעות שנזרקו לים הם אלו שניתנו לצורך החטאת שבעליה מתו, וְהָנָךְ – ושאר המעות נִישְׁתְּרוּ – יותרו להקרבה. מתרצת הגמרא: רַבִּי יְהוּדָה לֵית לֵיהּ בְּרֵירָה – שדעת רבי יהודה שאי אפשר לברר למפרע מה הם המעות של המת, ונמצא שכל המעות מעורבים ואסרו מעותיו של המת את כל המעות שלא יוכלו להקריב מהם חטאת.

שואלת הגמרא: מַנָּא לָן שרבי יהודה סובר שאין ברירה, אִילֵימָא, מַהָא דְּתָנַן, הַלּוֹקֵחַ [–הקונה] יַיִן מִבֵּין הַכּוּתִיִּים – שלא הפרישו מהם תרומות ומעשרות, עֲרַב שַׁבָּת עִם חֲשֵׁכָה, ואין לו כלים להפריש לתוכם התרומות ומעשרות, עוֹמֵד וְאוֹמֵר, שֶׁנִּי לוּפִין מתוך מאה לוגין שיש כאן שֶׁאֲנִי עָתִיד לְהַפְרִישׁ כשיהיו לי כלים הֲרֵי הֵן תְּרוּמָה,

אגרות קודש

[כ״ו שבט, תש״כ]

... כותב ר״פ מהענינים הפעולות וההתועדויות בתוככי אנ״ש וחב״ד, ובודאי ימשיך בזה כסיום וחותם מכתבו.

ויהי רצון שבכל הנ״ל תהי׳ הליכה מחיל אל חיל ועד לופרצת וגו׳, ויבשר טוב בזה וכמובן גם בעניניו הפרטים, אשר הא בהא תליא.

והרי נמצאים אנו בער״ח אדר, אשר על כולו נאמר והחדש אשר נהפך (כל ענינים בלתי רצוים) לשמחה וליום טוב, והרי הימים האלו (כשהם) נזכרים (ה״ה גם) ונעשים וק״ל...